

Universal Declaration of Human Rights - Komi-Permyak

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Морт правоэзлӧн быдӧс мирись ӧтласа декларация

Примитӧм и паськыта юӧртӧм Генеральной Ассамблеялӧн 217 А (111) резолюцияӧн декабрь 10 лунӧ 1948 годӧ

Кыводз

Медбы тӧдны, что морт семьяись быд членлӧн эм аслас достоинство, а сылӧн ӧткодь да мырддӧйтӧм правоэз лоӧ воля, справедливость да лӧнь олан понда основаӧн; медбы тӧдны, что морт правоэз нем туйӧ пунктӧм вайӧтис ни умӧль, кӧда морт увтырлӧ оз сет овны совесть сьӧрти, и что сэтшӧм мирыс, кытӧн отирыс пондас авйыны да сернитны повтӧг, а овны нуждатӧг, лоас сьӧлӧмсянь керӧм быдӧнныс понда; и

медбы тӧдны, что колӧ керны быдӧс, медбы мортлӧн пра- воэз дозирайтсисӧ законӧн и эз адззисӧ моггез мортислӧ лэбтисъны паныт умӧля видзӧмлӧ да дзескӧтӧмлӧ; и

медбы тӧдны, что пыр колӧ отсавны отиррезлӧ ӧртасъӧмын; и

медбы тӧдны, что Йитӧм Нацияэзлӧн народдз гижисӧ вын мортлӧсь медыджыт правоэз, вылына лэбтисӧ личностылы дон, мужиккезлись да инькаэзлись ӧтыжда правоэз и кутчисисӧ эшӧ ёнжыка отсавны социальной прогресс да вольной олан бурсьӧтӧмын; и

медбы тӧдны, что членнэз-государствоэз кӧсйисисӧ отсавны Нацияэзлӧн Йитӧм Чукӧрлӧ ӧтласа уджын, ӧтамӧд коласын морт правоэз сьӧрти бытшӧма да вольнӧя олӧмын; и

медбы тӧдны, что энӧ правоэсӧ да свободаэсӧ позьӧ тырмӧ пыртны оланас дзир сэк, кӧр быдӧнныс вежӧртӧны нылись ыджыт донсӧ,

ГЕНЕРАЛЬНОЙ АССАМБЛЕЯ паськыта юӧртӧ этӧ морт правоэзлись быдӧс мирись ӧтласа декларациясӧ кыдз задача, кодӧ керны колӧ вынтӧтчыны быд отирлӧ и государстволӧ сийӧн, медбы быд мортис и быд общественной этӧ Декларациясӧ юрын орӧттӧг видзтӧн, просвещеннӧ да велӧтчӧм увья вынтӧтчисӧ керны быдӧс, медбы донтны энӧ правоэсӧ да свободаэсӧ, пыртны нийӧ оланӧ национальнӧ да отиррезлӧн ӧтласа прогрессивной праздниккезӧ Чукӧрись членнэз-государствоэзлӧн быд отиррезӧн бытшӧма примитӧмӧн.

1 гижӧт

Быдӧс отирыс чужӧны вольнойезӧн да ӧткоддезӧн достоинствоын да правоэзын. Нылӧ сетӧм мывкыд да совесть овны ӧтамӧдныскӧт кыдз воннэзлӧ.

2 гижӧт

Быд мортлӧ бӧрйисътӧг сетсьӧны быдӧс правоэз да эз, кӧдна висьталӧмӧсь эта Декларацияын, кытшӧм бы эз вӧв раса, кучиклӧн рӧм, пол, кыв, енӧ веритӧм, политической да модик вежӧр, национальной нето социальной петӧм, имущество да сословие.

Сидз жӧ оз позь торйӧтлыны политической, правовой нето страналӧн международной статус увья, нето сьӧрти, кытӧн олӧ мортис, ась эта территорияыс вольнӧ кинкӧ увтын, аснас оз веськӧтлы нето кыдз-нибудь мӧднӧж зэлӧтӧм суверенитетын.

3 гижӧт

Быд мортлӧн эм право овны дзескӧттӧг да вӧрзӧттӧг.

4 гижӧт

Некинӧс оз позь видзны рабствоын нето пӧдан сайын; раб видзӧм да раббезӧн вузасьӧм оз вермӧ вӧвны миян оланын.

5 гижӧт

Некинӧс оз вермӧ пытайтны, уськӧтны мортислсь достоинство умӧль мог нето наказаннӧ пыр.

6 гижӧт

Быд мортлӧн, кытӧн бы сия эз вӧв, эм право лыддьыны асьсӧ праволӧн субъектӧн.

7 гижӧт

Мийӧ быдӧнным законыс одзын ӧткодьӧсь и ӧтмоза дорйӧмӧсь. Миян быдӧннымлӧн эта Декларация сьӧрти право дорйыны асьнымӧс быдӧс умӧльсянь, кинсянь бы сия эз лок.

8 гижӧт

Быд мортлӧн эм право бертны аслыс ӧштӧм правозз, кӧдна сетӧмӧсь сылӧ конституцияӧн нето законӧн, тӧдчана национальнойсуддэзын.

9 гижӧт

Некинӧс оз позь законтӧг арестуйтны, кутны нето вӧтлыны.

10 гижӧт

Быд мортлӧн, кӧр сийӧ винитӧны уголовнойс статья сьӧрти, право тӧдны справедливойс независимойс судын ассис правозз да обязанносттез и эм я мыйкӧ сэтшӧмыс, мед сийӧ винитны.

11 гижӧт

1. Быд морт, кӧр сийӧ винитӧны умӧльын, вермӧ лыддисьны правӧн сэтчӧдз, кытчӧдзсылсь умӧль керӧмсӧ законнӧ оз мыччав осьта суд, кытӧн мортислӧ сетсьӧ быдӧс дорйӧт понда.

2. Некинӧс оз позь судитны мый понда бы эз вӧв, ежели эта коста керӧмась нацональной закон нето быдӧс отиррезлӧн право сьӧрти нем умӧльыс эз вӧв. Оз вермы сӧдз жӧ мыжйӧмыс сьӧкытжыкӧн сысса, кӧда вермис лоны сетӧм умӧль керӧмыс коста.

12 гижӧт

Некин оз вермы дзугны мортлсь ассис да семейнойс вӧрзӧтнысылсь оланін, честь да бур ним. Быдыслӧн эм право сайӧвтны асьсӧ вӧрзӧтлӧммежсянь законӧн.

13 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право вольнӧя ветлӧтны и бӧрйыны аслыс горт кӧть кытшӧм государствоын.

2. Быд морт вермӧ мунны йӧз и аслас странаись и бертны аслас странаӧ бӧр.

14 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право дзебсисьны вӧтлӧмсянь мӧдік странаэзын и овны сэтчин.
2. Эта правоыс ӧшӧ сэк, кӧр мортсӧ кошшӧны не политической преступленнӧ понда, а мӧдік умӧлись, мыйыс мунӧ паныт Нацияэзлӧн Йитӧм Чукӧрлӧн принципезлӧ да могезлӧ.

15 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право гражданство вылӧ.
2. Некинлісь оз вермӧ весись мырддыны гражданство нето правосӧ вежны сійӧ.

16 гижӧт

1. Мужиккез да инькаэз, кӧдна лыддисьӧны нолетнӧйезӧн, вермӧны гӧтрасьны, керны семья, кытшӧ бы нылӧн раса, национальность нето религия эз вӧ Нылӧн эмӧсь ӧткодь правозз гӧтрасьны, ӧтлаын овны и торйӧтчыны.
2. Гӧтрасьны позьӧ дзир сэк, кӧр кыкнан мортыс олӧны бы ӧтлаын.
3. Семья – ӧтӧ учӧтик, но дона колана торок отирыслӧн, и отирыслӧ да государствоыслӧ колӧ дорйыны сійӧ.

17 гижӧт

1. Быд мортлӧн вермас лоны имущество кыз аслас, сідз и ӧтласа.
2. Некинлісь оз позь мырддыны имуществосӧ асӧгьяс.

18 гижӧт

Быд мортыс вермӧ асмоснас авйыны, совеститчыны да ны енлӧ; эта правоыс сетӧ вежны ассит ен, мӧднеж вежӧртны олан, ӧтнатлӧ и ӧтлаын мӧдіккезкӧт донтны кӧть кытшӧм енӧс да ассиныт арт, велӧтчыны, юрбитны да чулӧтны религиознӧй да ритуальнӧй обряддзз йӧз дырни нето дзир аскӧттят.

19 гижӧт

Быдыс вермӧ артавны асмоснас и кӧть кытӧн баитны эта йылись йӧзлӧ; эта правоыс сетӧ мортыслӧ воля овны аслас юрӧн, повтӧг кошшыны, адззыны да новйӧтны омӧн юӧ да ассис арттэз кызз ся только кужӧ и кытшӧм бы границаэз сайын эз вӧв.

20 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право ӧксыны ӧтлаӧ да бытшӧма сёрнитны, а сідзжӧ йитсыны чукӧррезӧ.
2. Некинӧс оз позь вынӧн пыртны кытшӧм-либо чукӧрӧ.

21 гижӧт

1. Быд мортыслӧн эм право веськӧтлыны аслас странаӧн веськыта нето вольнӧя бӧрйӧм йӧз пырйӧт.
2. Быд мортыс вермӧ ӧтмоза керны аслас странаын государственнӧй
3. Отирлӧн воляыс, тшӧктӧмыс – эм юрالیссез властьлӧ основа; эта воляыс мыччассьӧ выборрезын, кӧ чулӧтсьӧны быдӧс отирӧн и ӧткодя бӧрьян право съӧрти гусьӧна голосуйтӧмӧн нето мӧднӧж, но тожӧ

свободнӧя голосуйтӧмӧн.

22 гижӧт

Быд мортлӧн, кыздз обществолӧн членлӧн, эм право социальной отсӧт вылӧ, вылына видзны ассис достоинство, свободнӧя зорӧтны личность экономической, социальной да культурӧй сфераззын национальной уджӧн, отиррез коласын ёртасьӧмӧн да быд государстволӧн структура да вермӧм съӧрти.

23 гижӧт

- 1. Быд мортлӧн эм право уджавны, свободнӧя бӧрйыны удж, корны уджын бытшӧм да справедливӧй условиез, дорйисыны, медбы уджсис эз чапкӧ.**
- 2. Быд мортлӧн эм право ӧткодь удж понда ӧткодь вештӧм вылӧ, кытшӧм-либо дискриминациятӧг.**
- 3. Быд уджались мортлӧн эм право бытшӧм да справедливӧй вештӧм вылӧ, медбы сия ачыс и сылӧн гортиссес вермисӧ овны достойнӧя, а кӧр ковсяс, адззисӧ мӧдик социальной отсӧт.**
- 4. Быд морт вермӧ аркмӧтны профессиональной чукӧ да пырны эна профессиональной чукӧррезӧ асьсӧ дорйӧм понда.**

24 гижӧт

Быд мортлӧн эм право шоччисыны, корны, медбы уджыс дырӧв эз кыссы и кадись кадӧ вӧли сетӧм вештана отпуск.

25 гижӧт

- 1. Быд мортлӧн эм право сэтшӧм олан вылӧ, кӧр тырмис бы сӧян, паськӧм, вӧли бы оланін, шогӧттэзись веськӧтӧм, колана социальной отсӧт, кӧр ачыс мортыс и сылӧн гортиссес олисӧ бы шогавтӧг да бура, сидзжӧ эм право отсӧт вылӧ, ежели мортыс ӧштіс удж, пондіс шогавны, лоис инвалидӧн, кольчис ӧтнас нето сылӧ немӧн лоис овны не ас кузяс.**
- 2. Кага вайӧм да челядь зорӧтӧм сетӧны право бытшӧм дозирайтӧм да отсӧт вылӧ. Быд челядӧклӧн, кӧдна чужисӧ гижсьӧм ай-мамлӧн нето гижсьытӧг, эм ӧткодь социальной дорйӧт.**

26 гижӧт

- 1. Быд мортлӧн эм право велӧтчыны. Колӧ керны быдӧс, медбы кӧть начальной да общӧй образованнӧ вӧлисӧ вештісьтӧг. Начальной образованнӧыс быдӧнныс понда лоӧ обязательнойӧн. Технической да профессиональной образованнӧыс сетсьӧ быдлӧ, ӧтмоза сетсьӧ быд мортыслӧн сы вермӧм съӧрти и высшӧй образованнӧ.**
- 2. Мортсӧ колӧ велӧтны сы понда, медбы бура зоралис сылӧн личность, содіс уваженнӧ сылӧн правозз да свободазз дынӧ. Велӧтчӧмыс отсалӧ вежӧртны ӧтамӧдӧс, керӧ мортсӧ небытӧн, отирресӧ ёртасьӧтӧ, отсалӧ йитсыны раса да енлӧ веритӧм съӧрти чукӧррезлӧ, а Нациязлӧн Йитӧм Чукӧрлӧ керны да дорйыны бытшӧм лӧнь олан.**
- 3. Ай-мамлӧн эм приоритет бӧрйыны, кытӧн ны поснит челядлӧ велӧтчыны.**

27 гижӧт

- 1. Быд мортлӧн эм право пуктыны пай ӧтласа культурной оланӧ, гажӧтчыны искусствоӧн, зорӧтны научной прогресс да тӧднысылсь быдӧс бурсӧ.**

2. Быд мортлӧн эм право дорйыны ассис моральнӧй да материальнӧй вермӧммез, кӧдна шедтӧмӧсь сыӧн кыз авторӧн научнӧй, литературнӧй нето художественнӧй уджӧн.

28 гижӧт

Быд мортлӧн эм право социальнӧй да отиррез коласын примитӧм порядок вылӧ, кӧда съӧрти эта Декларацияын гижӧм правоэс да воляэс вермасӧ быдсӧн лоны пыртӧмӧсь оланӧ.

29 гижӧт

1. Быд мортыс видзӧ кыв отир одзын, кӧда ӧтнас вермӧ сетны сылӧ вольнӧя да бытшӧма зоравны.

2. Быд мортлӧсь правоэсӧ да волясӧ законыслӧ колӧ джендӧтны дзир сы понда, медбы не ӧштыны правоэсӧ да свободаэсӧ мӧдикезлӧ, а демократическӧй йӧз коласас вылына видзсис мораль, вӧли дзугсьытӧм да бур олан.

3. Эна правоэс да воляыс оланын некӧр оз вермӧ мунны паныт Нацияэзлӧн Йитӧм Чукӧрлӧн принципpezлӧ да моггезлӧ.

30 гижӧт

Нем эта Декларацияын оз вермы лоны вежӧртӧм сӧдз, быттьӧ кытшӧм-либо государстволӧ, йӧз чукӧрлӧ нето торья морттэзлӧ сетӧм право удж вылӧ нето керны мый-либо сэтшӧмӧ, мый бы мырддис правоэсӧ да волясӧ, кӧдна висьталӧмӧсь эта Декларацияын.
